

2. Zielsichere Wirtschaftslenkung ist nur nach Schaffung einer selbständigen, alle Einzelfragen umfassenden Forststatistik möglich.

3. Natürliche Verjüngung und Plenterbetrieb fordern Fachkenntnisse und Gewissenhaftigkeit, dürfen also nicht überall angewandt werden.

4. Die Erhöhung der Bewaldung auf 30 v. H. ist mit allen Mitteln anzustreben. Dem Staat obliegt die Aufgabe sämtliche Ödländereien und für landwirtschaftliche Zwecke kaum brauchbare Flächen zwecks Aufforstung zu erwerben; auch die Baumpflanzungen auf der Tiefebene sind in erhöhtem Masse fortzusetzen.

5. Staatlich geleitete und mit allen Mitteln geförderte Fortspropaganda soll die Notwendigkeit der Vermehrung der Waldfläche und der Herstellung abgewirtschafteter Bestände verkünden.

6. Die Zielsetzungen der Forstwirtschaft sind in einem Fünfzigjahresplan festzulegen und gesetzlich zu sichern.

7. Die Reform der forstlichen Fachbildung und endlich

8. ein selbständiges Ministerium für das Forstwesen — nach deutschen Muster — sind für den Erfolg wichtige Vorbedingungen.

*

Solution des problèmes de notre sylviculture. Par le vitéz L. Onczay.

L'accroissement de la production dépend avant tout 1° de l'accès des forêts, 2° de l'établissement d'une statistique détaillée des forêts, 3° de la modernisation de la gestion, 4° de l'agrandissement des terrains boisés, 5° d'une propagande efficace pour les travaux de boisement, 6° de l'introduction de l'exploitation sur plan d'aménagement, 7° de la réforme de l'enseignement professionnel, 8° de la création d'un ministère spécial pour les forêts.

*

Solution of the Problems of Our Forestry. By vitéz L. Onczay.

Increased production necessitates the following factors: 1. a suitable opening up of woodlands, 2. the organisation of detailed forestry statistics, 3. modernization of management, 4. an increase of wooded area, 5. effective silvicultural propaganda, 6. introduction of planned economy, 7. reform of forestry education, 8. a separate Ministry of Forestry.

Az árkérdésről.

Irta: Biró Zoltán.

Elég hosszú idő óta nem szóltam hozzá a lap hasábjain a felvetett kérdésekhez, mert hiszen az a meggyőződésem, hogy a munkatér s így ezzel együtt a megnyilatkozás joga és kötelessége is a mienknél fiatalabb nemzedékre háramlik át.

Hogy most mégis hozzászólók, csak egyetlen egy ok vezet.

Nem akarnám azt, hogy ez a mai, igazán kényes terület újból kísérletek tárgyává váljék akkor, amikor a Kovács József kartársunk részéről javasolt megoldást, sőt az egyéb megoldások néhányát is az első világháború alatt már megpróbáltuk, éspedig eredménytelenül.

Árszabályozásról lévén szó, abból a tételből kell elindulnunk, hogy hol és mikor van szükség árszabályozásra.

Maga az ár rendes gazdasági viszonyok között a termelés és fogyasztás természetszerűleg kialakuló függvénye, mert hiszen a mindig áralakító tényező gyanánt megjelölt kínálatot a termelés, a keresletet pedig a fogyasztás mérve és szükségessége szabályozza.

A szabadelvű gazdasági felfogás és átlagos gazdasági viszonyok mellett ennek a két alakító tényezőnek bizonyos egyensúlya állott be, amelyik mellett úgy a termelő, mint a fogyasztó megtalálta a maga számadását és a felmerült szükségletek nehézség nélkül kielégíthetők voltak.

Mihelyst a termelés csak valamivel is meghaladta a fogyasztás szükségleteit: a fogyasztó szabta meg az árakat és csak az a termelés tudott eredménnyel dolgozni, amelyik ezeken az árakon belül megtalálta a maga számadását.

Rendszerint igen rövid időn belül bekövetkezett azonban ennek az ellenkezője, mert az elérhető csekély haszon mellett a termelés esett bizonyos mértékig vissza, s a kielégítést kereső fogyasztás már hajlandó volt a magasabb árakat megadni, csak hogy kielégülést találjon.

Átlagos gazdasági viszonyok mellett ez a hullámozás megvolt anélkül, hogy akár a fogyasztót, akár a termelőt a gazdasági lehetetlenülés elé állította volna.

Ezekben az időkben tehát a beavatkozásra — különösen a gazdasági élet szabadelvű értelmezése mellett — nem volt szükség.

Mihelyst azonban valamilyen körülmény a gazdasági életnek hosszú időn át kialakult általános rendjét megzavarta, rögtön olyan jelenségek mutatkoztak, amelyek vagy egyik, vagy másik rétegre, sőt néha mindakettőre végzetes következményekkel jártak.

Kétségtelen, hogy a háború ilyen zavaró körülmény és pusztán az, hogy nemzetünk az utolsó 3 év alatt a fegyveres küzdelemből csak aránylag kis mértékben vette ki a részét, valamint az a körülmény, hogy a csonka ország területének — Istennek hála — egyik része sem vált hadszínterré, nem mentesített bennünket a háborús viszonyoknak a gazdasági életre gyakorolni szokott befolyásától.

Az ilyen súlyos időkben egyetlen egy követelmény van, ami mindent megelőz és ez az ország belső rendjének és nyugalmanak a fenntartása. Ez pedig a legelemibb szükségletek ellátása nélkül lehetetlen.

Még az igen nagy területű birodalmak között is alig van olyan, amelyik a saját szükségleteit teljesen otthonról tudná fedezni, vagyis teljesen önellátó lenne.

Minél kisebb egy ország és minél kisebbek a rendelkezésére álló anyagkészletek és erőforrások, annál súlyosabban érzi a háborús viszonyok okozta zavarokat és pedig azért, mert a fogyasztásnak annál több területe marad kielégítetlenül és még több területen válik az ellátás hiányossá.

Sőt zavarok következnek be ott is, ahol az ellátást tulajdonképpen nem fenyegeti veszély, mert egyrészt a túlzott aggodalom készlethalmozásra, másrészt a túlzott nyereségvágy készletelrejtésre kényszeríti az embereket.

Ilyen esetekben is szükség van tehát szabályozásra, egyrészt azért, hogy a belső rend fenntartása érdekében a zavartalan ellátást biztosítsuk, másrészt azért, hogy a nehéz időkben senki se használhassa fel túlzott, mondhatjuk jogtalan előnyök szerzésére.

A Kovács kartársunk részéről legutóbb felvetett kérdésben, a tűzifa árkérdésében, csak ez a két szempont kell, hogy vezessen bennünket és meg kell keresnünk az utat arra, hogy mindkét követelménynek hiánytalanul megfelelhessünk.

Azt már tapasztalatból tudjuk, hogy nyugodt helyzet akár melyik fogyasztási területen csak akkor áll be, ha mindenki biztosan tudja, hogy a feltétlenül szükséges mennyiséget bármikor akadálytalanul tudja megszerezni.

Ennek az első feltétele az, hogy elegendő termelt készlet álljon állandóan rendelkezésre és a termelés folytonosságát is biztosíthatassuk.

A második feltétel, hogy ezeket a termelt készleteket kellő időben és kellő mennyiségben el tudjuk a fogyasztóhoz juttatni. A harmadik feltétel pedig, hogy a fogyasztó ne legyen kénytelen a szükségleti cikkért anyagi erejével arányban nem álló árat fizetni.

Ahogy látjuk tehát, az árkérdés végeredményében csak a fogyasztónál szorul olyan értelmű szabályozásra, hogy az ár felső határát kell megszabni.

A termelés mennyiségének és zavartalan menetének a biztosításánál talán éppen a megfordítottjára van szükség. Mert megfeszített erővel dolgozni, kockázatot vállalni, az üzemet fejleszteni a termelő csak akkor hajlandó, ha ennek a munkájának eredményét is látja, vagyis a munka magára a termelőre nézve is előnyvel jár.

A termelés biztonsága érdekében tehát ebben az irányban az ármaximálás helyett inkább bizonyos legalacsonyabb árak biztosítására van szükség, amelyik mellett a termelő a maga tisztességes számadását megtalálhassa, mert enélkül feltétlenül számolnunk kell a termelés visszaesésével.

Ennek az árnak a megállapításánál pedig nem lehet termelési *átlagadatokból* kiindulni.

Az átlagok ugyanis mindig számos alacsonyabb és ugyanannyi magasabb adatból képződnek.

Ha tehát az ármegállapításnál az átlagos költségadatokból indulunk ki, a termelések egyrésze alól már az ármegállapítással kicsúszik a gazdaságosság alapja.

Ezenfelül nagyszámú termelés lesz abban a helyzetben, hogy a költségeknek aránylag csekély emelkedése is felborítja a jövedelmezőségét.

Ezzel pedig a hosszú termelési és szállítási idő alatt feltétlenül számolni kell.

A fogyasztó érdeke viszont a legmagasabb ár megállapítását kívánja, de nem a termelőnél, hanem a fogyasztás helyén.

A kettő közé esik tulajdonképpen a közvetítő munka, amelyiknek a két legfontosabb tétele a szállítás kérdése és a közvetítést lebonyolító megélhetése, illetőleg elérhető haszna.

Úgy kell tehát ezt a legmagasabb árat minden nagyobb fogyasztóhelyen megállapítani, hogy az adott szállítási díjak mellett minél több termelés érhesse el ezen az áron belül legalább a megállapított legkisebb fogyasztói árat.

Ha a két tényezőt: a legkisebb termelői árat és a legmagasabb fogyasztói árat jól állapítják meg, a közvetítők között érvényesül az egyéni szabad verseny. De ugyanez érvényesül a termelők között is, mert mindegyik oda iparkodik, ahol — a megállapított legmagasabb fogyasztói ár keretén belül — a legkisebb termelői árnál magasabb árat tud a kereskedelemtől elérni.

Ilyen megoldás mellett az ellátás a megállapított legmagasabb áron nagyobb nehézség nélkül lesz lebonyolítható, addig, amíg a szállítás nehézségeibe nem ütközik.

A szállítás gondot és nehézséget csak ott és akkor okoz, ahol a termelés és a fogyasztás helye egymástól nagyon távol fekszenek. Faellátásunknál pedig igen gyakori ez a helyzet.

Végeredményében tehát az árszabályozásnak nálunk olyan-
nak kell lennie, amelyik minél több helyütt teszi lehetővé az eredménnyel való termelést, amelyik mellett a szállítás túlzott kockázat vagy veszteség nélkül a megfelelő időben lebonyolítható s amelyik mellett a közvetítő kereskedelem a maga tisztességes megélhetése mellett még megfizethető áron tudja a fogyasztót kiszolgálni.

Mivel a fatermelésnél érdekeltnek a száma hasonlíthatatlanul kisebb, mint azoké, akik a fát felhasználják, illetőleg fogyasztják, a fatermékek árának a szabályozásánál úgyszólván kivétel nélkül ennek a sokkal nagyobb fogyasztórétnek az erős befolyása jutott érvényre.

Hiszen ha megnézzük, hogy akár a gazdasági, akár az ipari termékek milyen áron értékesültek az 1930-as évek elején és mi

az áruk ma, s az árkülönbözeteket összehasonlítjuk az erdőgazdaság legnagyobb tömegtermékének, a tűzifának az árával, akkor azt látjuk, hogy amíg az egyéb árucikkeknel (nem véve ki ezekből a legfontosabb közéletmelzési cikkekét sem), az árhullámozás 50, 100%-os, sőt egyes cikkekben még ennél is nagyobb eltéréseket mutat, addig a legkeresettebb tűzifaválaszték, a bükkhasábfá árában az árhullámozás, illetőleg az áremelkedés a budapesti piacon vasúti kocsiba rakva még ma sem éri el a 10%-ot az 1928-tól 1938-ig majdnem egyenletesen kialakult főfogyasztási idényárral, a 10.000 kg-kinti 360.— P-vel szemben.

A termelő felé való árszabályozás tehát a tűzifánál igen erős mértékben sikerült, mert a termelői ár a rendelkezések értelmében a budapesti árból alakul.

Lényegében tán azt kell vitatnunk, vajjon helyes-e a tűzifa árának budapesti fuvarparitásban való szabályozása, vagy sem.

A tűzifával való ellátás kérdése az ország erdős vidékein még a nagyobb lakott helyeken, a városokban sem okozott túlzott gondot, mert hiszen a legtöbb helyen egyszerű tengelyfuvarral be tudják szállítani a szükséges mennyiségű tűzifát. Gond és nehézség mindig csak azokon a helyeken merült fel az ellátáshoz szükséges famennyiség tekintetében, ahová távoli vidékekről kellett a szükséges tűzifamennyiséget szállítani.

Az ellátás szempontjából tehát elsősorban a vasúton és hajón szállított tűzifa mennyisége játszott fontos szerepet, mert hiszen ilyen szállításra mindig csak az a mennyiség került, ami az egyes erdőkre ráutalt közvetlen környék ellátásán felül feleslegként megmaradt.

A vasúton és hajón szállított tűzifa-mennyiségnek az ország megnagyobbodása előtt valamivel több, mint felét maga a székesfőváros fogyasztotta s ez a fogyasztás — meggyőződésem szerint — ma sem sokkal marad a vasúton és hajón szállított famennyiség 40%-án alul.

Sőt, ha a fővároshoz hozzászámítjuk a közvetlen környékbeli, nagylélekszámú megyei városokat és községeket, ezeknek az összes fogyasztása valószínűleg meg fogja haladni valamivel a vasúton és hajón szállított famennyiség 40%-át.

Kétségtelenül komoly alapja van tehát annak, ha a fogyasztó felé való árszabályozás elsősorban az itt érvényesülő árákból indult ki, annál is inkább, mert hiszen ezeknek a részeknek a lakossága az, amelyik nemcsak teljes egészében távolabbról való ellátásra szorul, de a hiányzó tűzifát még póanyagokkal (tengericsutka, szalma, stb.) sem tudja helyettesíteni.

A fogyasztó felé való árszabályozásnak pedig két igen fontos kelléke van: az, hogy egységes és lehetőleg egyszerű legyen.

Ha a beszerzett tűzifa ára a fogyasztás helyén erős különb-

ségeket mutat az egységes árszabályozás, az elosztás, tehát a kereskedelem részére jelenthet olyan különbségeket, amelyek igen könnyen egyiknek vagy másiknak a tönkremenetelére vezethetnek.

Ezért nyult a legutolsó időkben is ehhez a módszerhez a kormányzat, hogy a légnagyobb fogyasztó-piacon, Budapesten egységesen állapította meg a beszállított tűzfia árát s ezért nem ellemezte ezt a módszert élesen az erdőgazdaság sem.

Természetesen fennmarad emellett az a gazdasági életben mindig érvényesült és valószínűleg mindig is érvényesülő elv, hogy az árukészlet értéke annál kisebb, minél távolabb fekszik a fogyasztás a felhasználás helyétől, mert annál több improduktív költséget emészt fel a fogyasztóig való elszállítás.

Ez az érték-meghatározás tehát a fogyasztói árból indul ki és ha a dolgot mélyebben átgondoljuk, csak ez a megoldás lehet logikus.

Hiszen csak az a dolog értékes az ember szemében, amit fel tud használni és értéket tényleg csak akkor jelent, ha a felhasználás helyén valóban rendelkezésre is áll.

Végeredményében tehát meg kell maradnunk annál az elgondolásnál, hogy a használati tárgy azonos minőség mellett a fogyasztás helyén képvisel azonos értéket.

Az a kérdés már most, hogy össze tudjuk-e ezt a termelés érdekeivel egyeztetni.

Kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy emellett az elv mellett annál több marad a termelőnek, minél inkább tudjuk csökkenteni a szállítás és közvetítés költségét.

Teljesen helytálló tehát az a küzdelem, amit különösen a hosszabb szállítási távolságok fuvardíjtételének a csökkentéséért állandóan folytatunk s ehhez kell még csatlakoznia a másiknak, amelyikkel apasztani kívánjuk a termelő és fogyasztó közé ékelődő kezek számát. Mert a megélhetéshez és megerősödéshez szükséges hasznot úgy a termelő, mint a fogyasztó érdekében is biztosítani kell az elosztásnál nélkülözhetetlen kereskedelem részére is. Minél több kéz osztozik a termelői és fogyasztási ár között elérhető hasznon, annál kevésbé számíthatunk gazdaságilag erős fakeskedő osztály kialakulására. Pedig ez elsőrendű termelői érdek is.

Mivel azonban az egész ármegállapítás ma budapesti szinten alapszik, a távoli helyeken a vasúti fuvar budapesti vonatkozásban esik az olyan termelő hátrányára is, aki soha nem szállított és ma sem akar szállítani Budapestre.

Kétségtelenül helyes ezért Kovács kollégánknak az a megállapítása, hogy a budapesti paritásban rögzített ártétel — *ha minden eladásra ezt érvényesítjük a termelővel szemben is* — egyes termelésekre éppen a nagy távolság miatt olyan alacsony

árat jelent, amelyik mellett a termelést már alig lehet, vagy alig érdemes fenntartani.

Ha tehát ezen a helyzeten javítani akarunk, meg kell keresnünk az okait annak is, miért állott ez a helyzet elő?

Nyugodt lélekkel megállapíthatjuk azt, hogy nem vasúti szállítási költség idézte elő ezt a helyzetet, hiszen az az utolsó néhány esztendőben már meglehetősen állandósult.

Ezelőtt 2—3 esztendővel ezzel a rendszerrel boldogultunk a távoleső helyeken is, azt kell tehát keresnünk, miért nem lehet boldogulni ma?

A munka- és fuvarbérek az elmúlt időkben, a teljesítményhez arányítva, ezeken a részeken sokkal olcsóbbak voltak; mint az erősebben lakott, jóval kultiváltabb és túlnyomórészen mezőgazdaságilag művelt területeken, ahol még a nagyobbmértékű ipar munkáskereslete is fokozta a munkabéreket.

A hegyvidék kisigényű lakossága a maga szükségleteit minden nehézség nélkül el tudta látni abból a keresetből, amit neki a majdnem egész éven át folyó erdei termelés, közelítés, kifuvározás, félgyártmányok termelése stb. biztosítottak.

Mai munkabérigénye nemcsak elérte, de bizonyos mértékig meghaladja a sűrűbben lakott vidékek munkásainak a munkabérigényét is, és pedig sajnos úgy, hogy ez a fokozott munkabér a munkateljesítés igen erős csökkenését vonta maga után.

A mai, sok tekintetben túlzott munka- és fuvarbérek mellett a munkás és fuvaros 3 napi munkával bőségesen megkeresi az egyheti szükségletének megfelelő pénzt és mivel a szükségleten felül vásárolni nem is igen tud, igen sokszor 2—3 napot munka nélkül tölt ahelyett, hogy dolgoznék.

A munkabéreknél a távoli, erdős vidékeken való túlzott emelkedése tehát nemcsak megdrágította a termelést, de csökkentette a teljesítményt is. Pedig mindakettő olyan hátrány, amit mindenáron el kell kerülni.

Természetes dolog, hogy az ármegállapítással magával ezt a kérdést megoldani nem lehet, erre azonban fejtegetéseim végén külön térek vissza.

Az ármegállapítást illetően tanulságképpen hivatkoztunk az elmúlt világháborúra.

Az akkori Faértékesítő Hivatal életbeléptetése idején, 1917-ben, az első ármegállapítás körzetenként történt, és pedig feladóállomási árral.

Igen rövid, mindössze tán néhány hónapos élettartam után azonban a körzeti árakat el kellett ejtenünk, mert megokolatlan és igazságtalan különbségekre vezettek.

Áll ez különösen a körzetek határaitra, ahol sokszor már hosszú idő óta kialakult gazdasági rendet borítanak fel.

Hogy bizonyítsak, a Kovács kolléga részéről javasolt kerületenként történő ármegállapítást veszem alapul.

A főváros a gödöllői erdőigazgatóság kerületében fekszik s ez a kerület, ha jól tudom, valahol Hatvan tájékán különül el a miskolci kerülettől.

A Miskolctól Budapest felé eső részek fatermésének a feleslege emberemlékezet óta Budapestre futott be. Erre nézve tehát mindig a budapesti ármegállapítás volt az irányadó a feladóállomási ár képzésénél.

Ha ellenben ezeknek a fakészleteknek a feladóállomási árát a miskolci piaci árból kell a fuvar költség levonásával levezetni, akkor az eredmény az lesz, hogy a budapesti vevő a Miskolctól Budapest felé számítva 110 km-re, tehát Budapesttől 70 km-re feladásra kerülő fáért alacsonyabb feladóállomási árát fog fizetni, mint a Miskolctól 20 km-re a határ felé eső (tehát Budapesttől 200 km-re fekvő) fáért. A kétféle vétel budapesti ára között mutatkozó különbséget pedig a 70 és 200 km-es fuvardíj között mutatkozó különbséget további 30—35 pengővel fokozza.

De ugyanez lesz a helyzet az egyes kerületeken belül is, mert pl. a dunántúli fa árának veszprémi paritásban való megállapítása esetén a győri, pécsi, vagy szombathelyi kereskedő ugyanabba a helyzetbe kerül, mint az előbbi esetben a budapesti.

A háború idején egységesen megállapított feladóállomási árnak az volt a következménye, hogy a fogyasztói árak megállapítását mindenütt a helyi hatóságokra kellett bízni, akik a bemutatott vételek átlaga alapján számított árból vezették azután le a legmagasabb helyi eladási árakat.

Bizonyos mértékig vissza kell térnünk ehhez a rendszerhez, ha lehetővé akarjuk tenni a Budapesttől távolfekvő termelések további fenntartását.

Felvetődik itt az a kérdés, szükség van-e a feladóállomási árakra, tehát végeredményében a termelői ár megköétsére, vagy sem?

Véleményem szerint a termelői ár megállapítására, vagy megkötésére nincs feltétlenül szükség akkor, ha a fontosabb piacok fogyasztói árát megfelelően állapítják meg. Mert pl. nem tudom megérteni azt, de megokolni sem, hogy valamelyik, a fátlan Alföld szélén fekvő nagyobb fogyasztási gócpontban miért kell a tűzifának esetleg 40—50 pengővel olcsóbbnak lennie 10.000 kg-kint, mint Budapesten.

Állapítsák meg a fogyasztói árakat minden nagyobb gócpontra úgy, hogy azzal a rendszerint arra a piacra szállító erdőgazdaságok termelési lehetősége biztosíttassék.

Állapítsák meg a kérdéses fogyasztási helyeken felhasználható tűzifa mennyiségét s az erre szükséges vásárlási igazolványo-

kat adják ki lehetőleg korán, de legkésőbb január folyamán a jogosított kereskedőknek, hogy a fakészleteket felvásárolhassák és megfélemlően le is előlegezhessék.

Emellett az eljárás mellett — ha a vidéki piacok árát jól állapították meg —, elsősorban ezek a vidéki gócpontok fogják felszívni a közvetlen környék tűzifáját és ezért valamivel magasabb árat is tudnak majd fizetni, mint a távoli községek vásárlói.

Maguk a termelők is iparkodni fognak elsősorban ezeken a piacokon elhelyezkedni azért, hogy ezt a kisebb vagy nagyobb árelőnyt élvezhessék, illetőleg kihasználhassák.

A távolabbi részek ellátására marad az, aminek maradnia kell: a felesleg.

Amennyiben a távolabb fekvő piacok szükséglete ilyenformán ellátatlan marad, meg kell barátkozni a rekvirálás, az igénybevétel gondolatával is.

Meggyőződésem azonban az, hogy ha jól állapítják meg a legmagasabb fogyasztói árakat, minden termelő iparkodni fog fakészletét minél előbb elhelyezni, már csak azért is, hogy a helyi piacon esetleg elérhető jobb árhoz hozzájusson és ne fenyegetse őt az igénybevétel.

A helyi piacok túlzott ellátását pedig el lehet kerülni akkor, ha a vásárlási engedélyeket csak olyan mértékben adják ki, amilyen mértékben arra tényleg szükség van.

Kétségtelen, hogy az ilyen helyi ármegeállítást nagyon nehéz egy központi hivatal kezébe összpontosítani, ezt tehát ki kellene adni most is a törvényhatóságok, vagy a kisebb közületek vezetőinek és legfeljebb a felülvizsgálat jogát kellene a központ részére fenntartani.

Ez a megoldás nem megy túl a beavatkozásnak azon a mértékén, amelyikre feltétlenül szükség van.

Bizonyos mértékű szabad mozgást biztosítana a kereskedelemnek és a termelésnek is, hogy ott keresse a maga szükségletének a beszerzését, illetőleg a maga piacát, ahol az ránézve előnyösebb.

Viszont az igénybevett fára fenn kellene tartani a rendeltetés helyéről, illetőleg az ottani legmagasabb árból való árlevezetést, már csak azért is, hogy a készletek visszatartásával senki ne spekuláljon.

Kétségtelen, hogy emellett az eljárás mellett a birtokos és a termelő kénytelen lesz a készleteit lehetőleg korán lekötöni. Ez a lekötés pedig súlyos kockázatot is jelent akkor, ha a fuvarozással járó munka- és fuvarbérek állandósításával számolni nem tudunk.

Bármilyen megoldáshoz nyulunk is tehát, vissza kell térnünk arra a megállapításra, hogy ezeknek a tényezőknek a rögzítése nélkül az árakat rögzíteni nem lehet.

A bérigények emelkedését pedig csak egyféleképpen lehet meggátolni: ha a tényleg dolgozó munkás ellátásáról gondoskodunk és ezt az ellátást a munkateljesítménytől tesszük függővé.

Az 1917—1920-ig terjedő időben is (pedig ezek sem voltak a mainál könnyebbek!) ez volt az egyetlen eszköz, amivel a munkabéreket bizonyos mértékig állandósítani és a munkateljesítményt fokozni tudtuk.

Igaz, akkor még hadifogoly-osztagok is állottak a munkák elvégzése céljából rendelkezésünkre, de meggyőződésem az, hogy még az ellátás mellett is lesz bizonyos mértékig és a munkások egy részével szemben katonai intézkedésekre és beavatkozásra szükség.

Elvégre be kell látnunk azt, hogy ma a munkateljesítés a közel szemben kötelesség és a munkálató rászorultságának a túlzott munkabérek kicsikarására való felhasználása semmivel sem különösebb eljárás, mint akármelyik, ma kisebb mértékben rendelkezésre álló árucikk árának a megokolatlan felhajtása.

Az erdőgazdaság igen jól tudja, hogy az áraknak olyan módon és mértékben történő emelkedése, amint az az 1920-as években bekövetkezett, mire vezet. A maga részéről is készségesen hajlandó mindent elkövetni, hogy ezek az idők és ezek a következmények meg ne ismétlődjenek. Ha azonban a munka- és fuvarbérek lerögzítését semmilyen módon nem tudjuk elérni, akkor az árrögzítés csak a termelés erős visszaesésére, vagy kézzel lehíányra vezethet. Ezt pedig mindenáron el kell kerülnünk.

Az őstermelő ágazat helyzete a munkabér-kérdésben sokkal nehezebb, mint az ipari vállalkozásé, amelyik olyan megszervezett munkással áll szemben, akinek a kérdéses ipari munka az egyetlen kereseti lehetősége. Ha az iparvállalat a munkásszervezettel megállapodott, akkor a közösen megállapított munkabér ellenében a munkás tényleg munkába is áll és dolgozik.

Az őstermelésnél ellenben igen sokhelyütt az erdőgazdasági munka csak mellékfoglalkozás, de ahol főfoglalkozás is, ott sincs kivel megállapodni, vagy az esetleg kötött megállapodás végrehajtására nincs mód.

Tudjuk azt, hogy a kormányzat elrendelte a legalacsonyabb és legmagasabb munkabéreknek az erdőgazdasági termelés részére való megállapítását is.

Most azt kérjük, méltóztassék az erre vonatkozó adatokat bekérve, megállapítani azt is, hol és milyen módon, vagy milyen mértékben sikerült az így megállapított munkabérkereteken belül a munkát a szükséges mértékben elvégezni?

Nagyon tartunk tőle, hogy az erre vonatkozólag befutó jelentésekkel az intéző körök nem lesznek megelégedve és ezért újból rámutatunk arra, hogy csak a munkásellátásnak a munkaadó

üzemen keresztül való lebonyolításával és a munkateljesítménytől való függővé tételével lehet ezen a téren a kívánatos eredményt elérni.

Die Preisfrage. Von Z. Biró.

Die stockungslose Brennholzversorgung des Landes ist zum grossen Teil auch von der richtigen Regelung der Preise bedingt. — Nach Ansicht des Verf. ist eine befriedigende Lösung nur durch die Festsetzung von *Verbraucherpreisen* zu erwarten, die den Bewaldungsverhältnissen der einzelnen Gebiete angepasst für die grösseren Absatzstellen so zu berechnen sind, dass sie die Wirtschaftlichkeit der in Frage kommenden Forste sichern können. Im Interesse der Arbeitsleistung und -ordnung ist es aber unerlässlich, dass die Holzhauer mit den nötigen Bedarfsartikeln — aber nur der Leistung entsprechend — durch die Betriebe selbst versorgt werden. Ohne dieser Massregel kann man das weitere Steigen der Löhne nicht verhindern; höhere Löhne fordern aber höhere Preise, sonst tritt Warenmangel ein.

Sur la question des prix du bois de chauffage. Par Z. Biró.

Les prix de consommation fixés convenablement pour les grandes agglomérations, et les articles de première nécessité assurés aux ouvriers représentent les conditions préliminaires indispensables de la marche normale de la production et du ravitaillement.

The Question of Fire-Wood Prices. By Z. Biró.

Suitably fixed prices of consumption at larger centres, and ensuring necessities for the workmen are the most important preliminary conditions of undisturbed production and supply.

Egy elfelejtett magyar úttörő.*)

Írta: **Dr. Tárczy-Hornoch Antal.**

A magyar erdészet a fotogrammetria terén több kezdeményező lépéssel dicsekedhetik. Feltűnést keltett annak idején, bár azóta keveset emlegetik, hogy a millenniumi kiállításon, 1896-ban *Csiby Lőrinc* erdőmester, a későbbi selmeci tanár egy fototeodolitot és a besztercebányai gerebről fotogrammetriai felvételekből képazonosítás útján készült alaprajzot is kiállított. (V. ö. Magyarország közgazdasági és közművelődési állapota ezeréves fennállásakor, VI. köt. Budapest, 1897. év. 767. old.). Bágyoni *Szabó Endrének*, a selmeci főiskola tanársegédének munkássága, mellyel a

* A szakunkat igen közelről érintő tanulmány a „Térképészeti Közlöny“ VI. kötetének 1—2. számában (1941) jelent meg. Miután általános és élénk érdeklődésre tarthat számot olvasóink körében, a szerkesztőség szíves engedélyével teljes terjedelmében hozzuk.